

# Predgovor

Iako je na hrvatskom jeziku već objavljeno nekoliko respektabilnih knjiga o metodologiji društvenih istraživanja, ocijenila sam da još ima prostora za tematski srodnu publikaciju koja bi mogla pomoći pri usvajanju početnih znanja o znanstveno utemeljenom istraživanju društvenih pojava, a možda koristiti i onima koji već postojeće znanje žele obnoviti ili u nekom dijelu proširiti. Prema mojoj zamisli, bila bi to kombinacija udžbenika i priručnika, svojevrsan vodič za provedbu istraživanja s prikazom cjelovitog istraživačkog procesa – od odabira teme ili predmeta istraživanja do izrade završnog izvješća ili studije – s opisom najučestalije primjenjivanih metoda i tehnika društvenih istraživanja te sažetim objašnjenjem ključnih metodologijskih pojmova. Rezultat te zamisli je ova knjiga. Namjenjujem ju ponajprije polaznicima različitih društvenih studija, radi stjecanja temeljnih uvida u značajke, spoznajni domet i postupke provođenja društvenih istraživanja te kao moguće metodologijsko uporište pri planiranju i izradi diplomskih i ostalih završnih radova. Ujedno se nadam da bi, barem u nekom dijelu, mogla biti zanimljiva i osobama koje se već bave istraživanjima kao i korisnicima istraživačkih rezultata u različitim društvenim područjima.

Okosnica knjige moje su skripte koje sam u nekoliko inačica napisala za potrebe nastave na preddiplomskim, diplomskim i poslijediplomskim studijima Fakulteta političkih znanosti, Hrvatskih studija i Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (pritom su ključne tri skripte: Lamza Posavec, 2004.; 2010.; 2011.), a neke sam ulomke preuzela iz svojih već objavljenih knjiga (Lamza Posavec, 1995.; 2015.). No, kako živimo u doba u kojem sve brzo zastarijeva, pa tako i metodologija istraživanja, postojeću sam građu znatno proširila, dopunivši ju novim empirijskim uvidima te prikazom novijih istraživačkih tehnika, utemeljenih ponajprije na primjeni informatičke tehnologije i uporabi interneta kao istraživačkoga medija. Ipak, težište je ostalo na klasičnim metodama i tehnikama istraživanja. Noviji metodologijski pristupi ipak su samo tehnološki prilagođene izvedenice izvornih istraživačkih postupaka, bez poznavanja kojih se ni moderniji modaliteti provedbe istraživanja ne mogu dostatno razumjeti ni pravilno primijeniti. U sklopu prikaza pojedinih istraživačkih metoda najviše pozornosti posvećeno je anketi, kao najšire primjenjivanom, ali i najučestalije zlorabljenom postupku prikupljanja istraživačkih podataka, u koji se – kao što ističem već pri početku knjige – nerijetko upuštaju i osobe vrlo oskudnoga metodologijskog znanja. Prikazujući različite mogućnosti planiranja i realizacije anketa, kao i ostalih opisanih metoda i tehnika istraživanja, nastojala sam naglasiti ključne smjernice kojih bi se valjalo pridržavati u njihovoj primjeni te ujedno ukazati na glavne prednosti i nedostatke u odnosu na neke druge

istraživačke pristupe. Poznavanje glavnih specifičnosti i spoznajnih ograničenja pojedinih metoda i tehnika trebalo bi pomoći pri izboru valjanih istraživačkih postupaka te omogućiti objektivnu interpretaciju i kritičko vrednovanje ostvarenih rezultata, kao glavnih kriterija po kojima se znanstveno utemeljeno istraživanje razlikuje od neznanstvenih i pseudoznanstvenih pristupa.

Ova bi knjiga mogla ostvariti svoju svrhu u mjeri u kojoj uspijeva ukazati na tu razliku.